

SSAD

Stratejik ve Sosyal Arařtırmalar Dergisi

ISSN 2587-2621

Volume 6 Issue 2, July 2022

sisaddergi@gmail.com

Makale Türü/Article Type: Araştırma/Research

Makale Gönderim Tarihi/Received Date: 06.04.2022

Makale Kabul Tarihi/Accepted Date: 13.05.2022

DOI: 10.30692/sisad.1099245

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİNDE KIBRIS MESELESİNİN KONYA BASININA YANSIMASI VE 1958 KONYA MİTINGİ¹

*Reflection of The Cyprus Issue on The Press in Konya During The Period of Democrat
Party and The, Konya Meeting in 1958*

Betül TEKİNSOY

Dr.

M.E.B. Tarih Öğretmeni

ORCID ID: 0000-0002-5342-366X

betultekinsoy@gmail.com

Atıf/Citation: Betül Tekinsoy, “Demokrat Parti Döneminde Kıbrıs Meselesinin Konya Basınına Yansıması ve 1958 Konya Mitingi”, *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 6, S. 2 Temmuz 2022, s.461-477.

Öz: Doğu Akdeniz’de yer alan Kıbrıs Adası, 24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan Barış Antlaşması ile resmen İngiliz hâkimiyetine girmiştir. 1923-1950 yıllarını kapsayan Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında, Kıbrıs konusunda aktif bir dış siyaset izlenememiş ve Lozan Antlaşması ile oluşan statükonun devamından yana bir tavır sergilenmiştir. 1950 seçimleri ile iktidara gelen Demokrat Parti döneminde ise Kıbrıs sorunu, Türkiye’nin en önemli dış politika meselelerinden birini teşkil etmiştir. Türkiye, Kıbrıs konusunda özellikle 1956 yılından itibaren politika değişikliğine giderek “adanın taksimi” tezini savunmaya başlamıştır. Türkiye’nin politika değişikliğine paralel olarak iç kamuoyunda da Kıbrıs meselesi gündemin ön sıralarında kendisine yer bulmuştur. 1958 yılına gelindiğinde Türk kamuoyuna hâkim olan kanaat, “Ya Taksim Ya Ölüm” haline gelmiştir. Kamuoyunun oluşturulmasında etkin araçlardan birisi olan basında, 1956 sonrasında Kıbrıs meselesi sık sık işlenmeye başlanmış, Türk basınında Kıbrıs’a yönelik haberlere daha geniş yer verilmiştir. Böylece toplumsal duyarlılık oluşturulmaya çalışılmıştır. Diğer taraftan ülke genelinde birçok miting gerçekleştirilirken bu mitinglerin topluma duyurulmasında ve etkisinin artırılmasında basın aktif olarak kullanılmıştır. Bu çalışmada Demokrat Parti iktidarında Kıbrıs sorununun Konya basınındaki yansımaları ele alınmıştır. Özellikle 1958 yılında Konya’da gerçekleşen Kıbrıs mitingi ve Konya basınına yansıması yerel basındaki verilerden hareketle aktarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konya, Kıbrıs, Basın, Kıbrıs Mitingi.

Abstract: Cyprus Island, located in the Eastern Mediterranean, officially came under British rule upon the Lausanne Peace Treaty signed on July 24, 1923. During the rule of Republican People's Party covering the years 1923-1950, an active foreign policy could not be followed on the Cyprus issue and an attitude in favor of the continuation of the status quo created by the Treaty of Lausanne was displayed. In the period of the Democrat Party, which came to power upon the 1950 elections, the Cyprus problem constituted one of the most important foreign policy issues of Turkey. Turkey started to defend the “partition of the island” thesis by changing its policy on Cyprus, especially as of 1956. In parallel

¹ Bu çalışma, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü’nde kabul edilen “Demokrat Partili Yıllarda Siyasetin Konya Basınına Yansıması (1946-1960)” adlı doktora tezinden üretilmiştir.

with policy change by Turkey, the Cyprus issue was also at the fore front of the agenda in the domestic public opinion. With in 1958, the prevailing belief of the Turkish public opinion became "either partition or death". In the press, one of the effective instruments in forming public opinion, the Cyprus issue started to be covered frequently after 1956, and news about Cyprus was given wider coverage in the Turkish press. Thus, social awareness was tried to be created. On the other hand, while many public meetings were held throughout the country, the press was actively used in announcing these meetings to the public and in creating their effect. The reflections of the Cyprus problem in the press of Konya under the Democrat Party government are discussed in this study. In particular, the Cyprus meeting held in Konya in 1958 and its reflection on the Konya press have been tried to be presented based on the data in the local press.

Keywords: Konya, Cyprus, Press, Cyprus Meeting.

GİRİŞ

Kıbrıs'ın, Güney Anadolu ve Suriye kıyılarını gözetim ve denetim altında tutabilecek bir konumda olması, tarihin en eski devirlerinden başlayarak gerek Anadolu'ya gerekse Suriye'ye egemen olan devletlerin, Kıbrıs'ı kendi topraklarına katmak istemelerine zemin oluşturmuştur. Kıbrıs Adasının stratejik konumu Osmanlı Devleti'nin de bölgeyle yakından ilgilenmesine neden olmuş Doğu Akdeniz'deki hâkimiyetini sağlamlaştırmak için adayı topraklarına dâhil etmiştir (Uslu, 2004, s. 303). Kıbrıs, fethedildiği 1 Ağustos 1571 tarihinden, 1878 yılına kadar 307 yıl Osmanlı Devleti'nin idaresinde kalmıştır (Kaya, 2021, s. 466-467). Ada, 1877-1878 yılları arasında gerçekleşen ve tarihte 93 Harbi olarak da anılan Osmanlı-Rus Savaşı'nda, Osmanlı Devleti'nin yenilgisi üzerine yapılacak barış konferansında, İngiliz desteğini alabilmek amacıyla 92.000 altın karşılığında Britanya İmparatorluğu'na kiralanmıştır. Böylelikle adada Osmanlı mülkiyeti devam etmiş ancak adanın yönetimi tamamen İngilizlere geçmiştir. 1914 yılında başlayan Birinci Dünya Savaşı'nda, Osmanlı Devleti İngiltere'nin karşısında yer almıştır. Ortaya çıkan fiili durum karşısında İngiltere adaya tamamen el koymuştur. Kıbrıs adası, 24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan Barış Antlaşması'nın 20. Maddesi gereğince de İngiltere tarafından ilhak edilmiştir.

Atatürk döneminde Türkiye, dış politikası vasıtası ile kendi varlığını ve bu varlığın dayanağı olan Türk kimliğini meşrulaştırma gayreti içerisinde olmuş milli kimlik ve milli devlet ilişkisini, milli dış siyasetin kaynağı yapmayı hedeflemiştir. Atatürk dönemi ve sonrasında Türk dış politikası, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bağımsızlığının korunması ve Lozan Antlaşması ile oluşan statükonun devam ettirilmesi düşüncesi etrafında şekillenmiştir (Özer, 2020, s. 720). Mustafa Kemal Atatürk'ün halefi olarak İsmet İnönü de Atatürk dönemi Türk Dış Politikası ilkelerine sadık kalmış ve statükonun devamını arzu etmiştir (Özer, 2017: 470). Haddizatında 1923-1950 yılları arasında iktidarda olan CHP, Kıbrıs meselesinde daima Lozan Barış Antlaşması ile oluşan statükonun devamından yana tavır almış ve aktif bir dış siyaset izlemekten kaçınmıştır (Değerli, 2012, s. 87-88)². Dönemin Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak 17 Aralık 1949 tarihinde yaptığı açıklamada, İngiltere'nin Kıbrıs'tan çekileceğine dair en ufak bir belirti bulunmadığını, Yunan

²"Osmanlı Devleti, 4 Haziran 1878 tarihinde imzaladığı Kıbrıs Antlaşması ile adanın yönetimini İngilizlere devretmiştir. Sultanın isteğiyle bir de ek anlaşma imzalanmıştı. Buna göre; Rusya, Osmanlı'nın doğu illerini geri verdiği zaman İngiltere de Kıbrıs'ı geri verecek ve asıl anlaşma geçersiz olacaktı. Fakat Rusya çekildikten sonra İngiltere bu anlaşmaya uymamış ve karşılığını ödeyerek kiraladığı Kıbrıs'ın yönetimini Osmanlı Devletine geri vermemiştir. Mülkiyeti İngiltere'ye devredilmemiş olsa da Kıbrıs, İngiltere'nin bir kolonisi haline gelmiştir." (Yüksel, 2018, s. 313). İngiltere, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin İttifak Devletleri safında yer alması üzerine 5 Kasım 1914 tarihinde 1878 Antlaşması'nı feshederek Kıbrıs'ı İngiliz kralının mülkü hâline getirdiğini ilan etmiştir (Özersay, 2003, s. 191-192).

Lozan Antlaşması'nda Kıbrıs'ın durumuyla ilgili de bir düzenlemeye gidilmiştir. Nitekim antlaşmanın 16, 20 ve 21. Maddeleri Kıbrıs'la ilgili olup Türkiye'nin aleyhinde bir çözüm söz konusudur. Nitekim antlaşmanın 20. Maddesinde "Türkiye, Britanya Hükümeti tarafından Kıbrıs'ın 5 Teşrin-i sani 1914'de ilân olunan ilhakını tanıdığını beyan eder." (Düstur, 1931, s. 27-29) hükmü fiilen 1878'de kaybedilen adadan hukuken de kaybına işaret eder. İngiltere'nin Lozan Antlaşması'nı 6 Ağustos 1924 tarihinde onaylaması sonrasında Kıbrıs'ta İngiliz Yüksek Komiserlik makamı kaldırılmıştır. Yerine valilik makamı oluşturulmuştur. Adayla ilgili bu gelişmeler olurken bölgede yerleşik Türkler de 1914'ten itibaren Anadolu'ya göç etmeye başlamışlardır. Bu durum adada demografik dengenin Rumların lehine gelişmesine zemin oluşturacaktır (Taeuber, 1955, s. 12-13).

Hükümeti'nin de resmen sorunu ele almadığını söylemiştir. Yine Sadak'ın, Meclis'te 23 Ocak 1950 tarihinde "... Kıbrıs meselesi diye bir mesele yoktur. Bunu bir müddet evvel gazetecilerin bir sualine cevaben de söylemişim. Kıbrıs diye bir mesele yoktur. Çünkü Kıbrıs İngiltere'nin hâkimiyeti ve idaresi altındadır. İngiltere'nin bu adayı başka bir devlete devretmek hususunda en küçük bir niyeti bir temayülü olmadığını biliyoruz. Bu hususta tam kanaatimiz vardır. Kıbrıs'ta yapılan şu veya bu hareket bu vaziyeti değiştiremez, değiştirmeyecektir." ifadeleri, Türkiye'nin aktif bir dış siyaset izlemekten kaçındığını göstermektedir (Tuna, 2016, s. 84).

14 Mayıs 1950 seçimleriyle iktidara gelen Demokrat Parti, iktidarda kaldığı on sene içerisinde Kıbrıs sorunu ile ilgili üç farklı politika izlemiştir. Bu politikalarından ilki, Kıbrıs meselesinin sadece İngiltere'yi ilgilendiren bir iç mesele olduğu ve Lozan Barış Antlaşması ile oluşan statükonun devamına yöneliktir. Ancak 1955 Nisan'ında EOKA³ terör örgütünün Kıbrıs Türklerini hedef alan eylemlerine başlaması ve İngiltere'nin politikasında yumuşama göstererek Enosis'i hedefleyen Yunanistan ile görüşme masasına oturması⁴, Menderes Hükümeti'nin Kıbrıs'a yönelik politikasını değiştirmesine neden olmuştur. Böylece Demokrat Parti, Kıbrıs meselesinin İngiltere'nin bir sorunu olduğu yönünde yıllardır sürdürdüğü yaklaşımını terk etmiş ve İngiltere'nin hükümlerinden sadece Türkiye lehine vazgeçebileceğini savunmaya başlamıştır. Demokrat Parti iktidarının Kıbrıs politikasındaki bu değişiklik, Aralık 1956'ya kadar devam etmiştir (Kaya ve Yeter, 2018, s. 217)⁵.

Demokrat Parti iktidarının Kıbrıs politikasında, Aralık 1956'dan itibaren önemli bir değişiklik meydana gelmiş ve Hükümet, bu tarihten itibaren o zamana kadar savunduğu statükonun devam etmesi ya da adanın Türkiye'ye geri verilmesi tezlerini terk etmiştir (Değerli, 2012, s. 93)⁶. Nitekim İngiltere'nin, Ocak 1956'dan itibaren Kıbrıs politikasında yumuşama göstermesi

³1955'te Yunan milliyetçileri Kıbrıs'ta bir terör kampanyası başlatırken Yunan hükümeti Kıbrıs'ın Yunanistan'la birleşmesi anlamına gelen kendi kaderini tayin etme davasını resmen üstlenmiştir (Mango, 1993, s. 749). "Yunanlıların kışkırttığı Kıbrıs Rumları, 'Kıbrıs Mücadelesi İçin Milli Teşkilat' anlamına gelen kelimelerin ilk harflerini taşıyan EOKA örgütünü kurmuşlardır. General Grivas'ın önderliğindeki tedhiş örgütü, devlet dairelerine ve tesislerine sabotajlara girişmişlerdir. Ardından örgüt, Ada Türklerine karşı saldırılar başlatmış 21 Haziran 1955'te Rum tedhişçilerinin attıkları bombalarla 14 Türk yaralanmıştır. 22 Haziran'da Kıbrıs Türklerinin lideri Dr. Fazıl Küçük, Türk Hükümetine bir telgraf göndererek Kıbrıs Türklerinin güvenliğini Türk Hükümetinin korumasına bırakıklarını bildirmişlerdir." (Balcıoğlu, 2004, s. 484).

⁴Xydis aslında İngiltere'nin Enosis fikrine karşı olduğu ve tavizsiz bir tutum takındığını iddia etmektedir. "Kıbrıslı Rumların liderleri (Kıbrıs nüfusunun çoğunluğu), Enosis iddialarına yönelik katı İngiliz tutumuyla karşı karşıya kaldılar. İngiltere'den BM'nin kararları gereğince kendi kaderlerini tayin etme hakkının verilmesini talep ettiler. Yunanistan'daki kamuoyu Yunan hükümetine de benzer baskılar uyguluyordu. Bu koşullar altında, Yunan hükümeti önce İngiliz hükümetiyle Kıbrıs'ın geleceği konusunda sessiz ve iki taraflı müzakerelere girişmeye çalışmıştı. Ancak İngiliz hükümeti bu tür önerileri reddetmişti. İngiltere, Kıbrıs sorununun olmadığını, Kıbrıs'ın tartışmaya kapalı bir mesele olduğunu, adanın İngiliz yönetiminden kopmasına asla izin verilmeyeceğini iddia etmişti." (Xydis, 1968, s. 142).

⁵"1955 yaz aylarına kadar Türk Hükümetlerinin Kıbrıs konusunda aktif bir politika güttüğü söylenemez. Nitekim Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü, 20 Ağustos 1951'de 'Adanın bugünkü hukuki durumunun değişmesi için bir sebep görmemektedir' demiştir. Köprülü, 1 Nisan 1954 günü de şunları söylemiştir: 'Dost ve müttefik Yunanistan'ın devlet adamlarıyla yapılan görüşmelerde Kıbrıs üzerinde herhangi bir muhabere veya müzakere cereyan etmiş değildir. Bunun sebebi, Türkiye'nin Kıbrıs meselesi diye bir şey mevcut olmadığı mütalaasında bulunması ve Kıbrıs'ın halen İngiltere'ye ait olduğuna göre, bu ada hakkında Yunanistan'la ikili konuşmalar yapılmasının caiz olmamasıdır. Günün birinde Kıbrıs'ın İngiltere ile müzakereye mevzu olması haline, pek tabii, bu adada mühim bir Türk ekalliyeti bulunması keyfiyeti bizim de söz sahibi olmamızı gerektirecektir. Kaldı ki biz bu adanın bugünkü statüsünde bir değişiklik yapılması lüzumuna kani değiliz.' Türkiye'nin Kıbrıs ile ilgili olarak, Dışişleri Bakanı'nın da bu şekilde belirttiği bir politika izlemesi ise 1945-1952 yılları arasında Türkiye için Sovyet yayılma ve baskısına karşı kendi varlığının ve güvenliğinin sürekliliğini sağlamanın birinci planda gelmesi önemli rol oynamıştır" (Uçarol, 2013, s. 1030-1031). Ayrıca bkz. (Tuna, 2016, s. 85-88). Türkmen, 1954'de Kıbrıs meselesinin milletlerarası mahiyet kazandığını ve Türk dış politikasının 1955-1960 arasındaki başlıca konusunu teşkil ettiğini ifade etmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. (Türkmen, 2017, s. 527).

⁶"1954 yılından beri Kıbrıs sorunu Türkiye ve Yunanistan arasında en önemli konuların başında hatta mili bir dava haline gelmiştir. Menderes, 'Kıbrıs asla Yunanların olmayacaktır. Hükümet olarak gerekli bütün önlemler alınmıştır. Onun için Türk Milletinin Kıbrıs davasında itidal ile hareket etmesi çok yerinde olur' diye kararlılığı belirten beyanlarda bulunmuştur." (Özer, 2015, s. 104).

Türkiye'nin de dış politikasını önemli ölçüde etkilemiş ve Türkiye, ada üzerinde 1956 yılından itibaren politika değişikliğine giderek “adanın taksimi” tezini savunmaya başlamıştır (Tuna, 2016, s. 91). 1958 yılında, Türk kamuoyunda işlenen tez ise “Ya Taksim Ya Ölüm” olmuştur (Uçarol, 2013, s. 1037).

Kıbrıs'ta yaşayan Türklerin sorunları bu süreçte sona ermemiştir. Ancak 1959'ta imzalanan Londra ve Zürih antlaşmalarını, Kıbrıs'ta yaşayan Türklerin daha güvenli bir konuma gelmelerini sağlaması bakımından önemli bir gelişme olarak kabul etmek gerekir. Zamanla adada yaşayan Türk nüfusunun azalmasına rağmen 1960 yılında bağımsız bir cumhuriyetin kurulması ve Türklerin adanın yönetimine ortak olmaları, dönemin Türk dış politikasının önemli bir başarısı olarak değerlendirilmelidir (Özer, 2015, s. 107).

Ayasofya Mitingleri ve Kıbrıs Halkının İlk Büyük Tepkisi

Yunanistan'ın 1950'li yıllardan itibaren EOKA Terör Örgütü'nü kurarak Yunanistan'la birleşme düşüncesi, yani Enosis'e yönelik tedhiş ve katliamlara başlamaları, Kıbrıs Türklerini ve Türk kamuoyunu harekete geçirmiştir. Diğer taraftan Kıbrıs konusundaki uyuşmazlık, özellikle 1950'li yıllardan itibaren Türk Dış politikasının önemli konularından birini teşkil etmiştir. Kıbrıs'ta yaşayan Rumların, adayı Yunanistan'la birleştirme düşünceleri (Enosis), Türklerin ise Türkiye'nin güvenliğini sağlamak ve adada yaşayan Türklerin varlığını korumak için bu birleşmeye karşı çıkmaları, Kıbrıs konusunda uyuşmazlığın temel nedeni olmuştur (Eroğlu, 2002, s. 738). 1950'li yıllarda Rumların adadaki faaliyetlerinin Türklerin durumunu zorlaştırması üzerine Türkiye'deki kuruluşlar, gençlik örgütleri, Kıbrıs Türklerine destek vermeye başlamışlardır. Kıbrıs Türkleri, gelişmeleri protesto etmek ve adanın Türkiye'ye iadesini sağlamak için Kıbrıs'ta iki büyük miting tertip etmiştir (Vatansever, 2010, s. 1497).

Kıbrıs'ta gerçekleştirilen ve “*Ayasofya Mitingleri*” olarak isimlendirilen bu organizasyonların ilki 28 Kasım 1948'de, ikincisi 11 Aralık 1949'da Lefkoşa'da gerçekleştirilmiştir. Bahsi geçen bu mitinglere, binlerce Kıbrıs Türk'ü katılmış ve başta Dr. Fazıl Küçük ve Rauf Denктаş olmak üzere adadaki Türk toplumunun ileri gelenleri konuşmalar yapmıştır. Mitinglerde Enosis karşıtı ve mücadeleye yönelik alınan tavırlar açıkça beyan edilerek adanın sahibi olan Türklere geri verilmesi istenmiştir. Kıbrıs'ta düzenlenen mitinglerin yanı sıra, Türkiye basınında da Kıbrıs'a yönelik haberlere yer verilmeye başlanmış ve bu sayede kamuoyu oluşturulmaya çalışılmıştır. Diğer taraftan toplumsal duyarlılık oluşturulması için ülke genelinde mitingler düzenlenmiştir. Ankara ve İstanbul'da düzenlenen Enosis karşıtı mitingleri Malatya, Balıkesir, Hatay, İzmir gibi diğer illerde gerçekleştirilen mitingler izlemiştir. Bu mitinglerde Kıbrıs'ın, eski sahibi olan Türklere ait olduğu vurgusu dile getirilmiştir. Bu mitingler aracılığı ile Kıbrıs'a yönelik Türk toplumunun algısı gelişme göstermiş kamuoyunun baskısı ile de siyasi iktidarlar konuyu gündemlerine almaya başlamışlardır. Türk basınında Sedat Simavi'nin Hürriyet gazetesiyle başını çektiği “*Kıbrıs Türk'tür*” hareketi, ülke içinde kurulan “*Kıbrıs Kültür Derneği*”, “*Kıbrıs Koruma Cemiyeti*”, “*Kıbrıs Türk'tür Cemiyeti*” gibi oluşumlar, geniş kitleleri Kıbrıs konusunda duyarlılığa davet etmeye başlamıştır (Çakmak, 2011, s. 551-552)⁷.

⁷“1940'li yılların özellikle sonlarına doğru Yunanistan kralının ilhaktan bahsetmesi ve Kıbrıs sorununun İngiltere ve Yunanistan arasında çözüleceği düşüncesi Kıbrıs Türkleri arasında olduğu gibi Türkiye'de de tepkilere ve üzüntüye neden olmuştur. Bu tepkilerin göstergesi olarak Kıbrıs Türkleri 28 Kasım 1948'de Lefkoşa'da, 25 Aralık 1948'de ise Ankara'da miting düzenlemiştir. Aynı tarihlerde Eskişehir, Afyon, Konya, Balıkesir ve İzmir'de de mitingler düzenlenmiştir. Ayrıca yurdun çeşitli kentlerinde Halkevlerinde toplantılar yapılmış, binlerce yurttaş bunlara katılarak, Kıbrıs konusunda görüş ve düşüncelerini açıklamışlardır.” (Uçarol, 2012, s. 1032) “*Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhaki aleyhinde Ada Türkleri tarafından 28 Kasım 1948 tarihinde Lefkoşa'da yapılan Ayasofya Mitingi hakkında Dr. Fazıl Küçük imzasıyla İsmet İnönü'ye gelen 2 Aralık 1948 tarihli telgrafın içerisinde mitingle ilgili bilgi verilmiştir. Telgrafta; 15 bin kişinin katıldığı bu miting ile Kıbrıs'ın Yunanistan'a katılması ya da muhtariyet istenmesi yönündeki Kıbrıslı Rumların taleplerinin reddedildiğini bildirmiş ve bu durumun Ada huzurunu bozacak ve Ada'daki Türk varlığını mahvedecek bir gelişme olacağı ifade edilmiştir.*” (Dokuyan, 2013, C. 1, s. 151).

Kıbrıs Meselesinin Konya Basınına Yansıması

Kıbrıs konusunun 1940'lı yıllardan itibaren Türk kamuoyunda önemli bir yer tutmaya başladığı söylenebilir. Nitekim adanın statüsünün ne olacağı, İngiliz politikaları, Rumların Enosis'e yönelik tezleri ve bunların karşısında adada yaşayan Türklerin geleceğiyle ilgili endişeler, Türk kamuoyunda meseleye yönelik hassasiyetin artışına zemin oluşturmuştur. Nitekim aynı hassasiyetin Konya'da da hissedildiği görülmektedir. Henüz CHP iktidarının devam ettiği ve resmi devlet politikasının yani Lozan'da belirlenen statükonun devamına yönelik olduğu günlerde, Konya'da tertip edilen bir miting, şehir halkının meseleye yönelik duyarlılığı göstermesi açısından önemlidir. Kıbrıs meselesiyle ilgili Konya'daki vatandaşların doğrudan tepkisinin basına ilk yansıması olarak değerlendirilebilecek bu miting, 2 Ocak 1949 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Gazetelerde yer alan habere göre çoğunluğu gençlerden oluşan katılımcılar, hükümet meydanında toplanarak Kıbrıs konusunda Konya halkının "hislerine tercüman" olmuşlardır. Söz konusu mitinge, bandonun çaldığı İstiklal Marşı ile başlanmış gençlerden Osman Yurdaşan, başöğretmen Namık Ayas ve öğretmen Suat Bülbül, Kıbrıs'ın Türklüğünü anlatan birer konuşma yapmışlardır. Konuşmalar sonrasında katılımcılar hükümet binası önünden Cumhuriyet alanına gelmiş önce Atatürk Anıtı'na çelenk konulmuş, ardından öğretmen İffet Ayas ve Osman Yurdaşan birer konuşma yapmışlardır (Babalık, 4 Ocak 1949, s. 2; Ekekon, 31 Aralık 1948, s. 3). Konya'da düzenlenen miting nedeniyle Kıbrıs Türk Derneği, Konya'daki miting tertip heyeti başkanlığına, bir mektup göndermiştir. Mektuptaki,

"2 Ocak 1948 tarihinde tertip edilmiş olan büyük mitingde Kıbrıs davasına karşı gösterilen yakın alaka ve tertip heyetinin bu konudaki çalışmaları ile gençliğin ve halkın candan iştirak ve ilgileri kalplerimizde ebediyen yaşayacak minnet ve şükran duygusu yaratmıştır. Ankara'da kurulmuş olan derneğimizin bu hislerimizi ifade ederken Ana vatandaki ve Kıbrıs adasındaki hemşerilerimizin de hislerine tercüman olarak size ve bütün Konya gençlik ve halkının içten gelen minnet ve şükran duygularını sunmayı borç bilir; bu yakın alakanın aralıksız devamını ve milli davamızın tahakkuku uğrunda bizi desteklenmenizi en samimi sevgi ve duygularımızla diler ve şükranlarımızın bütün Konya halkına, mensup bulunduğunuz gazete ve elinizdeki imkânlarla ıblağına çok değerli tavassut ve delaletlerinizi rica ederiz." (Ekekon, 10 Ocak 1949, s. 2).

ifadeleri ile Kıbrıs Türk Derneği Konya halkına teşekkürlerini bildirmiştir. İlginç bir şekilde Türkiye'nin Lozan'la belirlenen statükodan yana tavır aldığı günlerde böyle bir miting tertip edilmiş olması ve miting tertip heyeti ile konuşmacılar arasında devlet memuru olan öğretmenlerin yer alması hükümet politikası konusunda soru işaretlerini ortaya çıkarmaktadır. Nitekim 1949'da CHP iktidarının dış politikada eskiden beri gelen tezleri savunuyor olmasına rağmen Kıbrıs konusunda kamuoyunun bilinçlendirilmesine yönelik bir siyaset takip ettiği izlenimini uyandırmaktadır.

Üçlü Kıbrıs Konferansı'nın başladığı 1955 yılında⁸ Kıbrıs meselesi Türk kamuoyunda etkisini göstermeye başlamıştır. Hükümetin kararlı ve sert beyanatını takiben, muhalefetin de hükümetin kararını desteklemesi ülke genelinde büyük akisler meydana getirmiştir. Hatta Türkiye'nin birçok yerinden Kıbrıs'a gönüllü olarak gitmek isteyen vatandaşlar hükümete müracaat etmiştir. Yeni Konya gazetesinde yer alan bir haberde, Bandırma ve Eskişehir'den sonra Konya'dan da

⁸ 1955 yılına gelindiğinde Kıbrıs meselesinin aldığı hal İngiltere'yi harekete geçmek durumunda bırakmıştır. İngiltere, sorunun ilgili üç devlet (Türkiye, Yunanistan, İngiltere) arasında çözümlenmesini sağlamaya yönelik 29 Ağustos 1955 tarihinde Londra'da, "Doğu Akdeniz ve Kıbrıs Hakkında Üçlü Konferans" toplanmasını sağlamıştır. İngiltere, adaya özerklik vermeyi önermiştir. Türkiye, statükonun devamından yana tutum takınmış, şayet bu gerçekleşmezse adanın kendisine geri verilmesini istemiştir. Yunanistan ise self-determination tezini ileri sürmüştü ve adanın kendisine katılmasında ısrarcı olmuştur. Tarafların beklentilerindeki farklılıklar konferansın herhangi bir sonuç alınmadan 7 Eylül 1955'te sona ermesine neden olacaktır (Coşkun, 2004, s. 247).

vatandaşların gönüllü olarak Kıbrıs'a gitmek istediklerini bildirdiği ifade edilmektedir. Aynı haberde, Yeni Konya Gazetesi idarehanesine müracaat eden gençlerin isimlerini bildirdikleri ve gönüllü olarak gitmek isteyen diğer gençlerin de isimlerini gazeteyle bildirmelerini rica ettikleri dile getirilmektedir. Konya'da Kıbrıs'a gitmek isteyen ilk gönüllü gençler, Nihat Kalfa, Cevdet Eşkinat, Fahri Sevük, Hasan Doğu, Fahri Altay, Adil Selçuk, Süleyman Akkor ve İhsan Işık olmuştur (Yeni Konya, 28 Ağustos 1955, s. 1).

Ayrıca Yeni Konya gazetesinin sütunlarına yansıyan habere göre, Türkiye'de ilk Karaman'dan DP gençlik teşkilatı üyesi Avukat Kemal Özbucak, Türk gençlerini temsilen Kıbrıs Türklerine destek olmak ve dostluk kurmak amacıyla Kıbrıs'a gitmeyi planlanmıştır. Haberdeki verilen bilgiye göre, teşkilat adına ipek bir Türk bayrağı hediye edilmesi ve DP Karaman Teşkilatı'nın mesajının da Lefkoşa radyosundan yayınlanması kararlaştırılmıştır (Yeni Konya, 31 Temmuz 1954, Y. 6, S. 1841, s. 1).

Daha önce işaret edildiği üzere, EOKA örgütünün kurularak Kıbrıs'a gizlice Yunanistan'dan silah ve diğer askeri malzeme getirilmesi ve bu örgütün 1955 yılından itibaren Kıbrıs Türklerini hedef almaya başlamasına tepki olarak İstanbul'daki Kıbrıs Türk'tür Cemiyeti'nin Genel Merkezi, 2 Nisan 1955'te bir bildiri yayınlamıştır. Bildiride; *"Bu arada küçük komşumuz Yunanistan'a şunu hatırlatmak isteriz ki şımarıklıkta ileri giden çocuklar şayet nasihatle uslanmazlarsa hakları kötedir. Oysaki Yunanistan Türk köteğinin de yabancıdır"* (Özdemir, 2014, s. 23-24) sözlerine yer verilmiştir. Bildiride yer alan "küçük komşumuz", "şımarık", "nasihat", "çocuk" gibi kelimeler küçümseyici bir üslubun tercih edildiğini göstermektedir. Bu türden ifadelerin seçilmesi ise daha çok iç kamuoyunda güçlü Türkiye, güçsüz Yunanistan imajının halkın hafızasına yerleştirilmek istenmesiyle ilgilidir. Nitekim kamuoyuna yönelik bu türden propaganda metinlerinde sık sık güçsüz düşman imgesi işlenmektedir.

Kıbrıs Türk'tür Cemiyeti Genel Merkezi'nin tutumu böyleyken ve 1955 yılında Kıbrıs'ın kaderi üzerinde verilecek kararların beklendiği tarihi günlerde Cemiyet'in Konya Şubesi de 29 Ağustos 1955 tarihinde bir ilan yayınlamıştır. Gazetelerde kendine yer bulan bu ilanda⁹;

"Kıbrıs, Kıbrıs Anadolu yaylasının gerdanlığıdır; başkasına yakışmaz. Yeşil Ada, idealimizin yolu üzerindedir. Gönüllerin birleştiği, ufkunda serhat ve yayla türkülerinin şahlandığı yerdir Kıbrıs. Bu gök kubbenin altında kan ve barut kokusunu, komşuluk, dostluk ve dünya sulhu için, yalnız hatırasında duymak isteyen Türk çocuğu, 'merminin kovandaki sabriyle' Toroslarda, Kıbrıs'ın nöbetini tutuyor. İnönü, Dumlupınar tepelerinde konuşan tarihin tekerrürü, Kıbrıs Türklerine gönül verenler içi, bir eğlence olmasın. Ferd olarak, cemiyet olarak parolamız şudur: Dağ başını duman almış. Yürüyelim arkadaşlar" (Yeni Konya, 29 Ağustos 1955, s. 1).

ifadelerinden de anlaşılabilirliği gibi Kıbrıs meselesinde tarihi referanslardan hareketle hamasi bir üslubun benimsendiği görülmektedir. Aynı gün Konya'da bulunan diğer sivil toplum kuruluşlarının da bu faaliyetlere destek verdiği anlaşılmaktadır. Nitekim Yeni Meram gazetesinde yer alan habere göre, Konya Hayrat Hademesi Cemiyeti Başkanı Rıza Korkmaz, Başbakan Adnan Menderes'e Kıbrıs meselesi dolayısıyla bir telgraf göndermiştir. Telgrafta, *"Kıbrıs meselesi hakkındaki beyanatınız bütün Türk milletinin kalbinde inşirah yaratmıştır. Vakarlı ve cesur hareketiniz yalnız Türkiye'de değil bütün medeni âlemde derin bir intibaa vesile olmuştur. Sizinle iftihar etmekteyiz, Allah sizi başımızdan eksik etmesin. Hürmetle ellerinizden öperim"* (Yeni

⁹ Yeni Meram gazetesinde beyanname olarak nitelendirilmiştir. *"Gözler Londra ufuklarında. Kıbrıs'ın kaderi üzerine verilecek hüküm bekleniyor. 'Kıbrıs Türk'tür Cemiyeti Konya Şubesi' bu vesile ile bir daha ilan eder ki Kıbrıs, Anadolu yaylasının gerdanlığıdır; başkalarına yakışmaz. Yeşilada, idealimizin yolu üzerindedir. Gönüllerin birleştiği; ufkunda seyahat ve yayla türkülerinin şahlandığı yerdir Kıbrıs. Bu gök kubbenin altında kan ve barut kokusunu, komşular, dostluk ve dünya sulhu için yalnız hatırasında duymak isteyen Türk çocuğu, 'merminin kovandaki sabriyle' Toroslarda Kıbrıs'ın nöbetini tutuyor. Dumlupınar tepeleri de konuşan tarihin tekerrürü, Kıbrıs Türklerine gönül verenler için bir eğlence olmasın. Ferd olarak, cemiyet olarak parolamız şudur: Dağ başını duman almış. Yürüyelim arkadaşlar."* Bkz. (Yeni Meram, 29 Ağustos 1955, s. 1)

Meram, 29 Ağustos 1955, s. 1) ifadelerine yer verilmiştir. Bir taraftan Kıbrıs Türk'tür Cemiyeti Konya Şubesi'nin beyannamesi diğer taraftan Konya Hayrat Hademesi Cemiyeti'nce gönderilen telgraf, Hükümet'in Kıbrıs meselesine yönelik izlediği politikanın taşrada da akislerinin görülmeye başlandığına işaret etmektedir.

Konya basınında yer alan bazı haberler ise toplum nezdinde “kahraman” olarak nitelendirilebilecek kişiler üzerinden kamuoyunun Kıbrıs meselesinde hükümet politikalarına desteğini sağlamaya yönelik olarak hazırlandığı izlenimini de oluşturmaktadır. Yeni Konya gazetesinde yer alan bir haber bu bakımdan ilginç bir örnektir. Birinci Dünya Harbi'ne katılarak birçok cephede savaşan, İstiklal Harbi'nde, Birinci ve İkinci İnönü, Sakarya, Dumlupınar ve Kocatepe Muharebelerinde büyük yararlılıklar gösterdiği ifade edilen, Yunan Başkomutanı Trikopis'le göğüs göğüse çarpıştığı haberde yer alan Taşkentli, 68 yaşında Gazi Eyyüp Özbay Yeni Konya gazetesinin idarehanesine gelerek “68 yaşında bir Türküm. Kıbrıs'ın zerre-i hakine kurban ederiz. Yunanlılarla dövüşmek için Kıbrıs'a gönüllü gitmek istiyorum. Hala İstiklal Savaşındaki kuvvete sahibim yine başımız da Atatürk var; yine biz o zaman ki Türk'üz! Emir senden ölmek bizden yüzbaşım” sözleri ile Kıbrıs'a gönüllü gitmek istediğini bildirmiştir (Yeni Konya, 2 Eylül 1955, s. 1).

Ayrıca önemli anma günleri ve etkinliklerin de Kıbrıs meselesinin gündeme getirilmesi için vesile kılındığı görülmektedir. Mevlana'yı anma günü nedeniyle Ankara'daki Konya Öğrenci Yurdu'ndan Konya'ya gelen üniversiteli gençler, 18 Aralık 1957 tarihinde Yeni Konya gazetesini ziyaret etmişlerdir. Gençler, milli meselelere karşı hassasiyetlerini ifade ederek bunun için tehlikeye atılmaktan çekinmeyeceklerini ve Kıbrıs olaylarını en ince ayrıntılarına kadar takip ettiklerini belirtmişlerdir. Birleşmiş Milletler örgütündeki son konuşmalar sırasında Ankara'da bir araya gelen gençler, Kıbrıs için gerekirse mücadeleye hazır olduklarının bildirmişler ve bunu hükümete de bildirmek üzere Ankara'da 10.000'e yakın destekçi bulmuşlardır. Gençlerin bu isteği Konya'da da ilgi görmüş anma günü nedeni ile Konya'ya bulunan gençler, Konya gençliğinden 5.000 imza toplamışlardır. Gazete gençlerin beyanatını satırlarına şöyle aktarmıştır: “Kıbrıs'a gitmeye ve orada kanımızın son damlasına kadar döğüşmeye hazırız” (Yeni Konya, 19 Aralık 1957, s. 1).

Milli Türk Talebe Birliği, Ankara'da okuyan “Konyalı Yüksek Tahsil Gençliğinin” isteği üzerine 29 Aralık 1957 Pazar günü Konya'da Kıbrıs için bir miting düzenlemeyi kararlaştırmış ve gerekli izin alınması için Konya Valiliği'ne telgrafla müracaat etmiştir. Ayrıca Milli Türk Talebe Birliği, Konya'da miting hazırlıklarını yapmak ve ilgililerle temaslarda bulunmak üzere Vehbi Ünal başkanlığında bir heyeti Konya'ya göndermeyi kararlaştırmıştır. Milli Türk Talebe Birliği, Konya'da lise ve dengi okullarla ve çeşitli esnaf dernekleri ile temaslarda bulunmak ve Konya halkını gençliğin bu konudaki tutumu hakkında aydınlatmak üzere beş kişilik bir heyet belirlemiştir. Bu heyet; lise, Erkek Sanat Enstitüsü, Kız Sanat Enstitüsü, çeşitli esnaf dernekleri ve gazete temsilcileri ile temaslarda bulunmuş ve Kıbrıs konusunda gençliğin görüşlerini belirtmiştir (Yeni Konya, 22 Aralık 1957, s. 1).

Konya basınında Kıbrıs ile ilgili haberler yer almaya devam etmiştir. Yeni Konya gazetesi Kıbrıs Türk'tür Partisi lideri Dr. Fazıl Küçük'ün basına verdiği bir demece de yer vermiştir. Yeni Konya gazetesinde yer alan Fazıl Küçük'e ait demecinin sonunda,

“Tekrar edeyim ki, Yunanistan'dan getirilmiş olan silahlar Rumlara terörizmi devam ettirmek cesaret ve imkânını vermektedir. Terörizmin ikinci sebebi ise İngiliz İdaresinin her ne sebeple olursa olsun meseleyi bir türlü layıkıyla veçhile ve kâfi ciddiyetle ele almamış olmasıdır. Çünkü eğer hükümet gereken tedbirleri almış olsaydı, nasıl ki bunda üç beş sene evveline kadar Ada'da asayiş ve nizamı bozacak en küçük bir hareket ve faaliyet göze çarpmıyor idi ise şimdiye kadar baş gösterecek kanuna aykırı en küçük hareket ve teşebbüsler bile anında ve oldukları yerlere derhal söndürülebilirdi. Ne çare ki hükümet çok yumuşak ve müsamahalı davrandı

ve bunun neticesi olarak adeta bir idare ve hükümet yokmuş deneyecek derecede terörizm Ada'nın her tarafını sardı ve kökleşti. Tedhiş hareketinin bu kadar ileri gitmesinin mühim sebeplerinin başında ve silah yardımlarından başka Yunan hükümetinin Kıbrıs tedhişçilerine maddi, manevi her sahada ve her türlü yardımlar yapmak hususunda hiç bir fırsatı kaçırmamak olması gelir. İşte, bütün bu sebep ve amillerin neticesi olarak terörizm şimdi Kıbrıs'ta adeta Rumların bir imtiyazı halindedir. En kısa bir zamanda bunun önüne geçilemediği takdirde her ne pahasına olursa olsun, meşru müdafaa haklarımıza dayanarak, bizim de harekete geçmemiz ve mukabeleye başlamamız mukadder olacaktır” (Yeni Konya, 8 Ocak 1958, s. 1).

ifadeleri yer almaktadır. Fazıl Küçük'ün demecinde Kıbrıs'taki İngiliz yönetimi eleştirilirken Yunanların adıyla ilgili emelleri hakkında bilgi verilmektedir. Bu iki durumun Kıbrıs'ta terör ortamı oluşturduğundan bahisle şayet böyle devam ederse Türklerin de meşru müdafaa hakkını kullanmaktan geri durmayacağı ortaya konulmaktadır. Kıbrıs Türklerinin liderinin bu türden bir beyanatı, uluslararası boyutta Kıbrıs Türk halkının haklarını savunmak amacıyla yayımlanmasına rağmen Konya basınında da kendine yer bulması halkın mesele hakkında bilgilendirilmesine yöneliktir.

1957 yılı Nisan ayı içerisinde gerçekleşen bir olay ise Türk kamuoyunda oldukça geniş tepkilerin ortaya çıkmasına neden olmuş, Konya basınında da meseleye yönelik birçok haber ve eleştiri yazısı yer almıştır. Tepkiye neden olan hadise New York Valisi William Averell Harriman (1891-1986)'ın, Kıbrıs'ın Rum temsilcisi, Kıbrıs Ortodoks Kilisesi başpiskoposu ve bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ilk cumhurbaşkanı Makarios'u Amerika'ya davet etmesidir. Ülkenin her tarafından olduğu gibi Konya'da de bu olay tepkilere neden olmuş ve Harriman'ı kınamak için Konya'dan protesto telgrafları gönderilmiştir. Gazetelerde yer alan bilgilere göre ilk olarak Öğretmenler Derneği, daha sonra da Belediye Başkanı Nafiz Tahralı tarafından Harriman'a birer telgraf çekilmiştir. Belediye Başkanı Nafiz Tahralı telgrafında; *“Kıbrıs'ta masum insanların kanına giren, katil kara cübbeli, kızıl papazı Newyorka davet etmek suretiyle tevessül ettiğiniz bu hareket sizin de canı Makarios soyuna mensup bulunduğunuzu göstermiş oldu. Aslınız ve melun şahsiyetiniz bizi ilgilendirmez. Fakat Kore'de omuz omuza döğüşen Amerikan- Türk dostluğunu kundaklamaya hakkınız yoktur, sizi tel'in eder dünya muvacehesinde alenen protesto ederiz”* (Yeni Konya, 22 Nisan 1957, s. 1; Yeni Meram, 22 Nisan 1957, s. 1) ifadeleri ile vali bu hareketinden dolayı kınamıştır.

Protesto telgrafları bununla da sınırlı kalmamıştır. Konya İmam-Hatip Okulu ve İlahiyat Fakültesi Öğrenci Yurtları Tesis Derneği Başkanı Ali Sakalioğlu çektiği telgrafında,

“İnsanların sinesindeki dini hisler hiçbir zaman siyasete alet edilemez. Böyleyken masum insanların kanına giren bir kasaba papazını Newyork'a davetiniz, Türk-Amerikan dostluğunu ve Kore'de Mehmetçiğin Birleşmiş Milletler safında cihan sulhu namına savaştığını unutmuş olduğunuzu gösterir. Türklüğün ve insanlığın ezeli düşmanı olan haçlı ordusunu yeniden faaliyete geçirircesine gösterdiğiniz gayreti, bütün benliğimizle protesto eder, insanlık ve maneviyat namına sizi tel'in ederiz.” ifadelerine yer vermiştir. Seydişehir Güzelleştirme ve Kalkındırma Cemiyeti adına Başkan Mehmet Sağlam ise protesto telgrafında; *“Yüz bin Kıbrıs Türkünün katili olmak ve yirmi beş milyon nüfuslu Türkiye hukukunu gasbetmek isteyen menfur kara sakallı canı papaz Makarios'u müttefikimiz Amerika'nın göz bebeği Newyork'a davetinizdeki kasıtınız Türk- Amerikan dostluğunu zedelemeye matuf ise Allah sizi kahreder. Fiil ve hareketleriniz iyiye kullanmanız tavsiye ederiz.”*

sözlerine yer vermiştir. Konya Madeni Tornacılar Derneği İdare Heyeti adına Başkan Fethi Tunçip de telgrafında; *“alçaklığın en üstün derecesine erişen elleri kanlı o canı Makarios'u davet etmek küçüklüğünü gösterdiğinizden dolayı bu yersiz hareketiniz dostumuz ve müttefikimiz*

muhterem Amerikan milleti huzurunda şiddetle protesto ederiz.” sözleri ile vali Harriman’ı kınamıştır (Yeni Meram, 24 Nisan 1957, s. 1).

Hadise protesto telgraflarının dışında gazete köşe yazılarında da ele alınmıştır. Yeni Meram gazetesinde Şeref Kışmır; “New-York Valisi Harriman’a Açık Mektup” başlıklı yazısında New York Valisini şu sözlerle eleştirmiştir:

“Mister Harriman; Kıbrıs papazı, Makarios’u davet etmeniz karşısında Türk ve dünya efkârının hakkınızda ola ki düşünceleri her halde şu saatlerde öğrenmiş bulunuyorsunuz. Bu hükmün sizi daima üzecek, rüyalarınızda dahi sizi korkutacak değer ve ölçüde olduğunu zamanla öğreneceksiniz. Şunu iyi biliniz ve unutmayınız ki Makarios adlı cani papazı Newyork’a çağırarak 25 milyon Türk’ü ve sulh aşığı insanlık ve hürriyet dünyasını hayretle bıraktınız. Türk milletinin dostluğunu kaybettiniz. İnsanlık idealine ve hürriyete bağlı Amerikan milletinin içinden sulh ve huzur düşmanı bir valinin çıkabileceğini akıl ve hayale getirmediğimiz içindir ki büyük bir teessür duyduk. Onun içindir ki genci, ihtiyarı, münevveri, amelesiyle Türk milleti size telgraf çekiyor, açık mektup yazıyor. Biliniz ki, size kızmış değiliz; hiddetimiz teessürümüz dostumuz Amerika’nın bir diplomatı, bir devlet adamı olarak sizi tanıyamamış olmamızdır. Dar görüşlü kızıl bozması bir papazı himaye edecek kadar şaşkın sapık bir insan olmanızın gönüllerimizde yarattığı üzüntü çok derin ve büyük olmuştur, yoksa Türk milletinin düşmanlığını kazanacak bir değer sahibi zannetmeyiniz kendinizi.”

Kışmır’ın makalesinde soğuk savaş yıllarının retorikleri ilk olarak göze çarpan unsurlardan birisidir. Nitekim Batı Bloğu’nun lider devleti ABD’nin en büyük şehrinin valisi tarafından davet edilen Makarios’un “kızıl bozması” olarak nitelendirilmesi bununla ilgilidir. Yazının devamında;

“Biz Türkler düşmanlarımızın en az kendimiz kadar karakterli, mert, akıllı, ileri görüşlü olmasından zevk alırız. Sizin ise bu hasletlerden yana çok fakir olduğunuz anlaşılıyor. Sizi Newyorklu Rum misyonerler mi, kızıklar mı kandırdı? Yoksa Türk düşmanı bir Rum musunuz? Kıbrıs’ta yüzlerce insanın kanına giren çetecileri arkalayanlardan onlara para silah gönderenlerden biri de siz misiniz? Söyleyiniz; Türk milletine karşı sizi harekete getiren Makarios katilini törenle karşılamaya kanlı elini sıkmaya sevk eden sebep nedir? Kıbrıs meselesinin münakaşa konusu olduğu bir anda onun yegâne tahrikçisine ve katiline gösterdiğiniz ilgi ve verdiğiniz kıymet sizin de en az onun derecesinde olduğunuzu göstermez mi? Eli kanlı kara donlu Makarios’u Newyork’a çağırmanızın neticesini bir an düşündünüz mü? Bu hareketinizin doğurabileceği olayları ve reaksiyonu nasıl küçümsediniz? Nasıl idrak edemediniz? Bu ana kadar deruhte ettiğiniz vazifeler ile bu hareketinizi asla bağdaştıramıyorum. Yunanlı dostlarınızın Kıbrıs meselesindeki tezine bir insan olarak taraftar olabilirsiniz, ama sulh aşığı bir ülkede bir katili kahraman görerek karşılayamazsınız. Birincisi samimi bir düşüncede, sadece şahsınızla ilgilidir. Fakat ikincisi, katili vali olarak istikbal etmek Türk kanunlarına, Amerikan kanunlarına göre, mukaddes kitaplara göre suçtur. Günahdır.” (Yeni Meram, 23 Nisan 1957, s. 2).

ifadeleriyle Harriman Türk düşmanı olarak ilan edilmektedir. Yazıda ayrıca eleştirilerin Harriman’a yöneltildiği görülmektedir. ABD’ye karşı ise ihtiyatlı bir dilin kullanıldığı, gelişmeler karşısında sitemkâr bir üslubun takınıldığı görülmektedir. Nitekim Yeni Meram gazetesinin 24 Nisan 1957 tarihli sayısında yer alan bir haber hadisenin ABD’nin politikasından ziyade New York Valisi’nin kendi inisiyatifiyle gerçekleştiğine yönelik Türk kamuoyundaki kanaati destekler mahiyettedir. Haberde, New York Valisi Harriman’ın Makarios’u Amerika’ya daveti ile ilgili olarak Amerikan büyükelçisi F. Warren’in böyle bir davetten haberdar olmadığını belirtmiştir. Büyükelçi açıklamasında New York Valisi’nin böyle bir davette bulunsa dahi, valinin Amerikan

hükümetine ve Dışişleri Bakanlığına bağlı olmadığını, Amerika hükümeti namına konuşmadığını ancak New York valisi olarak konuşabileceğini belirtmiştir. Ayrıca Amerika hükümetinin Kıbrıs meselesindeki görüşünün son iki hafta içinde değişmediğini, Amerika'nın görüşünün bütün dünyaca bilindiğini de ifade etmiştir. Büyükelçi, Kıbrıs konusunda Amerikan Hükümetinin görüşünü açıklayan bir mesaj getirdiği haberini yalanlayarak Amerika'dan dostluk mesajı getirdiğini, Kıbrıs ile ilgili bir mesaj getirmediğini söylemiştir (Yeni Meram, 24 Nisan 1957, s. 1-2).

Yeni Meram gazetesinde yer alan başka bir haberde, Harriman'ın gönderdiği telgrafın bir davet olmadığı, sadece Makarios'u New York'ta görmek istediğini ifade ettiği belirtilmiştir. Ayrıca basın toplantısı yapan valinin eyalet valilerinin düşündüklerini serbestçe ifade edebileceklerini söylediği haberine de yer verilmiştir. Valinin Türkiye hakkında ise; *"Türlklere karşı büyük bir hürmetim vardır. Komünizme, yiğitçe karşı koymuşlardır. Gerek sözlerim, gerekse hareketimle Türlklere duyduğum hayranlığı sık sık ortaya koymuşumdur. Bu, bir günlük veya haftalık mesele değildir. 1954 yılından beri varittir. Türlkler komünizmin yayılma planlarını ilk anlayanlardır."* (Yeni Meram, 6 Mayıs 1957, s. 1) ifadelerine de yer verdiği belirtilmiştir.

Konya basınında Kıbrıs meselesiyle ilgili dış basında yer alan yazılara da yer vermiştir. Yeni Meram gazetesi Kıbrıs meselesi ile ilgili Londra'da yayımlanan Economist dergisinin 4 Mayıs tarihli sayısında yer alan, "İngiltere'nin Türk Dostları" başlıklı makaleden bazı bölümleri sütunlarına taşımıştır. Söz konusu makalede, Kıbrıs'ın Anadolu'nun bir devamı olduğu, Kıbrıs adasının Yunan hâkimiyetine geçmesine Türklerin tahammülü olmadığı, Türk dış politikasında Türk-İngiliz dostluğuna büyük önem verildiği ve Türkiye'nin Kıbrıs'ın taksimi tezini kabul etmekle Kıbrıs meselesinde bir anlaşmaya varmak için Yunanlılardan çok daha uzlaşmacı bir tutum sergilediği ifade edilmiştir¹⁰.

1958 yılına gelindiğinde Kıbrıs meselesi ile ilgili İstanbul'dan sonra ülkenin birçok şehrinde büyük mitingler düzenlenmesi için çalışmalara başlanmıştır. Bu mitinglerde yapılacak olan konuşmalarla "Taksim Tezi"nin savunulması kararlaştırılmıştır. Türkiye Milli Talebe Federasyonu İstanbul ve Ankara'dan sonra Adapazarı, Adana, İzmir ve Konya'da da mitingler düzenlemek üzere çalışmalara başlamıştır (Yeni Konya, 11 Haziran 1958, s. 1).

8 Haziran 1958 tarihinde İstanbul'da yapılan büyük Kıbrıs mitingi nedeniyle Konya Gazeteciler Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği başkanlığına çektiği telgrafta; *"Şu anda bütün Konya halkı gibi Konya gazetecileri de vatan toprağı Kıbrıs için yapacağınız büyük mitingde sizinle beraberdir. Büyük Mevlana'nun istiklal aşığı hemşerilerinin azimli sesini de bütün dünyaya ulaştırınız. Kıbrıs bahsinde sizin gibi konuşmakta, sizin arzularınızı taşımakta, sizin andınızı içmekteyiz, sizin kadar azimli ve ateşliyiz. Size selam size başarı..."* ifadelerine yer vermiştir (Yeni Meram, 9 Haziran 1958, s. 1).

¹⁰ Adı geçen makalede şu ifadeler yer verilmiştir: *"Türk- İngiliz münasebetleri, geçenlerde Ankara'da görülen pek istisnai toz fırtınası gibi müstesna bir buhran geçirdi. Hatta bu buhranın silinmesi güç, izler bırakması da muhtemel görüldü. Bu buhran, Kıbrıs hakkındaki Türk hissiyatının bugünkü kuvvetini açıkça göstermiştir", "Kıbrıs Türlkler için, Anadolu yaylasının denizle 40 mil ayrılmış bir devamıdır. Dâhili politikadaki fikri ne olursa olsun her Türk, Kıbrıs meselesinin nihai hal çaresi üzerinde tamamen mutabiktir. Adanın Yunan hâkimiyetine geçmesine asla tahammülü yoktur.", "Türkiye Başvekili, Makarios'un serbest bırakılması müteakip Türkiye'de duyulan umumi infial fırtınasının kontrol altından çıkması için sıkı tedbirler aldı. Bu tedbirler ve Menderes'in, Makarios'un Atina'da kabul edilmesini takbih eden beyannamesinde Türkiye'nin İngiltere ile olan dostane münasebetlerine atıfta bulunması gösteriyor ki, Türk harici politikasında İngiltere dostluğu büyük ehemmiyeti muhafaza etmektedir. Türlkler Statüko veya Türk hâkimiyeti yerine Kıbrıs'ın taksimi tezini kabul etmekle Kıbrıs meselesinde bir anlaşmaya varmak hususunda Yunanlılardan çok daha uzlaşıcı olduklarının bilfiil göstermişlerdir. Fakat Kıbrıs meselesinde hayati menfaatlerinin nazarı itibare alınmadığına kanaat getirirlerse İngiltere ile olan münasebetlerinin mahiyeti kaçınılmaz olarak bütün değişecektir."* (Yeni Meram, 12 Mayıs 1957, s. 1-2).

1958 Konya Mitingi

1958 yılında Türkiye'nin birçok şehrinde yapılan Kıbrıs mitingleri ve bu mitinglere basında geniş yer verilmesi, Kıbrıs Türklerine mücadelelerinde destek olmak ve kamuoyu oluşturmak açısından önemli bir yere sahip olmuştur. Kıbrıs 1958'de Türkiye'nin gündeminin en önemli meselelerinden birisi haline gelmiştir. Ulusal ve yerel basında sık sık Kıbrıs meselesi gündeme taşınırken, kısa sürede Türkiye'nin tezi de netlik kazanacaktır¹¹. Türkiye taksimden yanadır ve Kıbrıs meselesinin ancak bu şekilde halledilebileceğini savunmaktadır. 16 Haziran 1958'de TBMM'nin alınan karar sonrasında Türk politikası resmiyet kazanmıştır. Konya Mitingi işte bu karardan kısa süre sonra gerçekleşmiştir.

Konya'da düzenlenen Kıbrıs mitingini aslında ülke genelinde düzenlenen mitinglerin bir ayağını temsil etmektedir. Nitekim 8 Haziran-6 Temmuz 1958 tarihleri arasında ülke genelinde 44 merkezde mitingler tertip edilmiştir. Mitingler aracılığıyla kamuoyu ikna edilecek, hükümetin izleyeceği politikalarda halkın desteği sağlanarak, bir anlamda iktidarın eli güçlendirilecektir. 1958 yılı içerisinde gerçekleşen mitingler şu şekildedir: 8 Haziran İstanbul; 9 Haziran Adapazarı; 12 Haziran Ankara; 14 Haziran Antakya, Kayseri, Ordu; 15 Haziran Adana, İzmir, Hatay, Kırıkkale; 16 Haziran Malatya; 17 Haziran Erzurum; 19 Haziran Antalya, Samsun ve Elazığ; 21 Haziran Eskişehir, Balıkesir ve Maraş; 22 Haziran Konya, Bursa ve İskenderun, 23 Haziran Kastamonu; 24 Haziran Kars; 25 Haziran Çorum, Sivas ve Bingöl; 26 Haziran Niğde, Ordu, Aydın, Tokat ve Afyon; 28 Haziran Mersin ve Nevşehir; 29 Haziran Isparta; 2 Temmuz Çankırı; 4 Temmuz Gaziantep, Amasya; 5 Temmuz Urfa ve Sakarya; 6 Temmuz Çanakkale, Zonguldak, Uşak, Diyarbakır ve Hakkâri'de mitingleri¹² (Çakmak, 2011, s. 564-565).

Konya'da bir miting tertip edilmesine yönelik ilk girişim Milli Türk Talebe Birliği tarafından 12 Haziran 1958'de Ankara'da yapılan büyük Kıbrıs mitinginden sonra gerçekleşmiştir. Milli Türk Talebe Birliği 15 Haziran Pazar günü de Konya'da bir miting yapmaya karar vermiş ve Konya Valiliği'nden gerekli izin alınmıştır. Milli Türk Talebe Birliği başkanı Orhan Sakarya, miting konusunda gerekli temaslarda bulunmak üzere Valilik tarafından Konya'ya davet edilmiştir. Konya'da yapılması düşünülen Kıbrıs mitingine Ankara'da Gençlik örgütleri, İşçi sendikaları temsilcileri, Ankara'da yüksek öğrenim gören Konyalı gençler, Kıbrıs Türk'tür Partisi Lideri Fazıl Küçük, Londra'daki Kıbrıs Türklerinin başkanı Necati Sağer ile birçok konuşmacının katılması planlanmıştır. Buna göre mitingin 15 Haziran günü Cumhuriyet Meydanı'nda saat 11'de bütün partilerin gençlik kolları, Konya'daki gençlik teşekkülleri, dernek temsilcileri ve halkın katılımı ile başlaması ve ilçelerden gelen heyetlerin de mitingde yer alması planlanmıştır. Bu arada Ankara'da bulunan ve öğrenim gören Konyalı gençlerden 60 kişilik bir grup toplanarak Konya Yurdu'nda Dr. Fazıl Küçük tarafından Kıbrıs'a götürülmek üzere kanlarını vermişlerdir (Yeni Meram, 12 Haziran 1958, s. 1). Ancak 15 Haziran 1958 tarihinde yapılması planlanan

¹¹ Kıbrıs'la ilgili Türkiye'nin izleyeceği politikanın belirleneceği toplantı, TBMM'de 16 Haziran 1958'de gerçekleşen görüşme ile belirlenmiştir. Bursa Mebusu Haluk Şaman ve iki arkadaşı (Himmet Ölçmen ve Baha Akşit) tarafından verilen "*Kıbrıs Adası'nın, sulh ve sükûn ve refahını temin ve bu meselenin vahimleştirdiği beynelmilel münasebetlere gerekli dostluk ve anlayış havasını iade etmek için nihai bir hal şekli olarak ancak taksimi kabul ve tatbik mevkiine koymanın zaruri bulunduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi tarafından dünya parlâmentolarına duyurulmasına dair*" karar görüşülmüş, İsmet Paşa (İnönü)'nin gizli celsede verdiği teklif, Kırşehir mebusları Osman Bölükbaşı ve Hayri Çopuroğlu'nun usule ait müstenkif reylerine karşı esasta ittifakla kabul edilmiştir (TBMM-ZC, C. 4, XI/1, 16.6.1958, s. 494-497). Anadolu Ajansı tarafından, Mecliste alınan karar kısa sürede basına servis edilmiş ve dönemin ulusal ve yerel gazetelerinde sürmanşetten duyurulmuştur. Ada'nın neden taksim edilmesi gerektiği izah edildikten sonra; "*Binaenaleyh Ada'nın sulh ve sükûn ve refahını temin ve bu meselenin vahimleştirdiği beynelmilel münasebetlere gerekli dostluk ve anlayış havasını iade etmek için nihai bir hâl şekli olarak ancak taksimi kabul ve tatbik mevkiine koymak zaruridir.*" cümleleri ile bitirilmiştir (Yeni Konya, 18 Haziran 1958; Yeni Meram, 18 Haziran 1958, s. 1).

¹² Türkiye'nin yakın dönem tarihinde milli meselelerde geniş katılımlı mitinglerin gerçekleştiği görülmektedir. Bu noktada İkinci Meşrutiyet dönemi bu türden ilk mitinglerin gerçekleştiği dönem olarak nitelendirilebilir. Balkan Savaşları (1912-1913) esnasında yapılan mitingler, dış politikanın da belirlenmesi konusunda ilk örnekler arasında sayılabilir. Örnek bir çalışma için bkz. (Tekinsoy, 2017, s. 302; Tekinsoy, 2018, s. 323).

miting, belirlenen tarihte İzmir ve Adana'da da mitinglerin yapılacak olmasından dolayı davetli konuşmacıların katılamayacağı düşünüldüğünden tehir edilmiştir (Duman, 2013, s. 134)¹³.

Kıbrıs meselesinin ülke gündeminde bu kadar yer tuttuğu günlerde, miting öncesinde de halk arasında Kıbrıs'ın önemli bir gündem maddesi haline geldiğini düşündüren emareler vardır. Yeni Konya gazetesinde yayımlanan bir mektupta bunu görmek mümkündür. "Kıbrıs Mektubu"¹⁴ başlığını taşıyan yazıda Rumların Türk köylere saldırmaya başladığı, Piroye, Şillura, Gönyeli (Türk) gibi köylere baskın verdikleri, Lefkoşa'da şehrin ikiye ayrıldığı, Rum muhitinde olan Türklerin, Türk mahallelerine, Türk muhitinde bunun Rumların da Rum muhitine göç ettiklerinden bahsedildikten sonra; "Şimdi güzel ve yeşil Kıbrıs ateş içinde. Ama bizler anavatan, millet ve hükümetimize güveniyor; neticenin iyi olacağına inanıyoruz. Hepimizden hepinize selamlar." ifadeleriyle son verilmiştir. Ayrıca gazetelerde "İngilizler Türkiye'deki Reaksiyonun Büyük Olmasından Korkuyor" (Yeni Konya, 19 Haziran 1958, s. 1) gibi haber başlıkları atarak halk efkârında Kıbrıs'la ilgili ortaya çıkacak tepkinin önemine vurgu yapmışlardır.

İşte bu psikoloji içerisinde, 15 Haziran'da yapılması planlanan ve tehir edilen mitingün 22 Haziran'da gerçekleştirileceğine dair haberler, yerel basında 20 Haziran'dan itibaren kendine yer bulmuştur. "Şehrimizde Miting Teşebbüsü" başlığı ile duyurulan haberde, "Önümüzdeki Pazar günü saat 14-17 arasında şehrimiz Hükümet Meydanında bir miting yapılması için Konya Yüksek Tahsil Gençliğini temsilen Oktay Güner, Esnaf Derneklerini temsilen Mustafa Ekici, Kara Yolları ve Nafta Sendikalarını temsilen Metin Yurtsal tarafından verilen bir dilekçe ile Kıbrıs için yeni bir miting teşebbüsünde bulunulmuştur" (Yeni Konya, 20 Haziran 1958, s. 1; "Yeni Meram, 20 Haziran 1958, s. 1). denmektedir. Haberin devamında henüz resmi makamlarca izin verilmediği, ancak izin verilmemesi için de herhangi bir nedenin olmadığı belirtilmiştir. Şayet izin verilirse konuşmacılar arasında Dr. Fazıl Küçük'ün de yer alacağı aktarılmıştır (Yeni Konya, 20 Haziran 1958, s. 1).

Bir gün sonraki gazete sayılarında ise sürmanşetten iznin çıktığı, miting için şehrin mahallelerine hoparlörler konularak meydanın bayraklarla süsleneyeceği, ilçelerden gelecek vatandaşlar için vasıta temin edileceğinden bahisle Ankara, İstanbul ve çevre vilayetlerin gençliğini temsilen heyetlerinde mitingte katılacağı belirtilmiştir (Yeni Meram, 21 Haziran 1958, s. 1). Gazetelerde yer alan haberlerden hareketle mitingün tertip edilmesinde en etkin kişi, yakın dönem Türk siyasi hayatının tanınmış simalarından Ağâh Oktay Güner olduğu söylenebilir. Yeni Konya Gazetesinde yer alan haberde, Oktay Güner'in aynı zamanda konuşmacılar arasında yer alacağı ve daha önce Adana Mitinginde gerçekleştirdiği gibi etkileyici bir konuşmayı Konya'da da gerçekleştireceği dile getirilmiştir (Yeni Konya, 20 Haziran 1958, s. 1).

Bir taraftan miting hazırlıkları devam ederken diğer taraftan halkın hissiyatını harekete geçirecek yazılara da gazetelerde yer verilmiştir. 21 Haziran günü Yeni Meram'da "112. Jet Filosu: Konya'nın İftiharla Bağrına Bastığı Gök Fatihleri Arasında Geçen Dört Saatin Hikâyesi" (Yeni Meram, 21 Haziran 1958, s. 1-2) isimli gezi yazısı yayınlanırken, Türk Ordusu'nun gücü vurgulanmıştır. Aynı gün Yeni Konya Gazetesi'nde yer alan M. Zeki Akdağ imzalı fıkra ise şöyledir:

¹³ Yeni Meram gazetesinde, 15 Haziran 1958 tarihinde Konya'da yapılması planlanan Kıbrıs mitinginin ertelenmesine sebep olarak Kıbrıs Türk'tür Partisi lideri Fazıl Küçük ile Türk Milli Talebe Federasyonu temsilcilerinin Adana mitinginde bulunmak zorunda olmaları nedeniyle Konya'ya gelememeleri gösterilmiştir. Kıbrıs mitingini Konya gençliği ele alarak faaliyetlerine başlamıştır. Karayolları İşçi Sendikaları ile diğer sendikalar ve gençlik teşekkülleri, miting için Vilayete başvurmuştur. Ancak miting için 48 saat öncesinden müracaat etmek gerektiğinden 15 Haziran günü mitingün yapılması ihtimali de zayıflamıştır. Ayrıca Konya'nın Karaman ve Ereğli ilçelerinde de birer miting yapılması için harekete geçilerek gerekli izin alınmıştır. Böylece Ereğli'de 15 Haziran günü, Karaman da ise 16 Haziran Pazartesi günü miting yapılması planlanmıştır (Yeni Meram, 14 Haziran 1958, s. 1).

¹⁴ Mektuba Yeni Konya Gazetesi'nde yer verilmiştir. Mektupla ilgili metnin altında yer verilen izahatta; "Bu mektup, Konya'da bir vatandaşımıza Kıbrıs'tan 16 VI 1958 tarihinde yazılmıştır." ifadeleri yer almıştır (Yeni Konya, 27 Haziran 1958, s. 1).

“Kars’a gittiğim sıralarda idi. Konya hasretim içerime işlediği bir gün hafif bir şeyler almak üzere bir gazinoya gittim. Yalnız masada otururken karşımda beni süzen bir insanla göz göze geldim. Yaşlıca bir kimse idi. Masamızı birleştirmemizi teklif etti, kabul ettim. 30 sene evvel Konya Öğretmen Okulunu bitiren bu hoca bana Konya’yı çok sevdiğini söyleyerek şöyle bir şey anlattı: Çanakkale muharebelerinin devam ettiği sırada hava tebdili alan bir asker Konya’ya gelmiş. Seksenlik ihtiyarlar etrafına toplanıp cepheden haber sorduklarında asker: Cephe biraz bozuldu deyince, ihtiyarlardan biri sıçrayarak ayağa kalkıp ‘Yahu, orada hiç Konyalı yok muymuş’ demiş.” (Yeni Konya, 21 Haziran 1958, s. 1).

Hem 112. Filo ile ilgili yazı hem de fıkradan anlaşılacağı üzere gazeteler aracılığıyla bir taraftan Türk Ordusu’nun gücü, diğer taraftan Konya insanının kahramanlığı vurgulanmış, miting öncesinde halkın maneviyatı güçlendirilmeye çalışılmıştır. Miting günü Yeni Konya Gazetesi *“Kıbrıs Özel Sayısı” (Ek-1)* çıkarmış, manşetten *“Konyalı Koşuyor: Kalbimiz İman Dolu, Kanımız Ateş, Bekle Küçük Vatanda Kıbrıslı Kardeş”* ifadelerine yer vermiştir. Yeni Meram ise *“Onbinlerce Konyalı Bugün Ya Taksim – Ya Ölüm Andını İçecek”* manşetiyle mitingi duyurmuştur. Her iki gazetenin aynı güne ait sayılarında Kıbrıs’la ilgili etkileyici yazılara ve şiirlere de yer verilmiştir.

Miting 22 Haziran 1958’de saat 16-18 arasında gerçekleşmiş, çeşitli meslek grupları, dernekler ve halktan toplam 25 hatip konuşma yapmıştır. Konuşmacılar arasında Dr. Fazıl Küçük (Kıbrıs Türkleri Lideri), Perihan Genç (Kadınlar Derneği adına), Ramazan Çelik (İlgın gençliği adına), Oktay Güner (Konya yüksek tahsil gençliği adına), Taylan Ladikli (Kız Öğretmen okulu adına), Orhan Sakarya (MTTB adına), Ruhi Şar (İlim Yayma Cemiyeti adına), Halis Ünal (DP Gençlik Kolları adına), Halim Özügürlü (CHP Gençlik Kolları adına) gibi isimler sayılabilir (Yeni Meram, 22 Haziran 1958, s. 2).

Ortak müşterekte toplumun farklı kesimlerinden hatiplerin katıldığı mitingde, konuşmacıların selis bir üslupla etkileyici konuşmalar yaptıkları görülmektedir. Himmet Ölçmen konuşmasına Tevfik Fikret’in Millet marşına atıfla, *“Zulmün topu var, güllesi var, kal’ası...”* (Yeni Konya, 23 Haziran 1958, s. 1) dizesiyle başlarken, Oktay Güner konuşmasında, *“Seksen bin şehidin mübarek kanı, İngilizlerin damarlarından akmadı! Ada, sahib-i aslisine iade edilmelidir. Aksi halde hakkımızı istihsal edeceğiz”* ifadelerine yer vermiştir (Yeni Meram, 23 Haziran 1958, s. 2).

Mitingin şüphesiz en önemli ismi Kıbrıs Türklerinin lideri Dr. Fazıl Küçük olmuştur. Halkın büyük tezahüratları arasında gerçekleştirdiği konuşmasında, *“Yunan idaresine geçen hiçbir yerde Türk’e hayat hakkı yoktur. Garbi Trakya, Oniki Ada, Rodos, Girit bunun en yakın misalleridir. Girit’te otuz senede 90 bin Türk erimiştir. Kıbrıs’ta da aynı meş’um oyunu hazırlamaktadırlar. Bugün yeşil ada kan deryası içindedir...”* sözleriyle Kıbrıs’ın içinde bulunduğu şartları anlattıktan sonra, *“Kıbrıs’ta masum kardeşlerimizin öldürülmesine göz yummağa ne İngiltere’nin ne Amerika’nın hakkı yoktur”*¹⁵ sözleriyle konuşmasını tamamlamıştır (Yeni Meram, 23 Haziran 1958, s. 2).

¹⁵ Toplantının ilk konuşmalarından birini yapan Konya Milletvekili Himmet Ölçmen, Kıbrıs davasının partiler üstü bir mesele olduğunu, bu davada muvafık, muhalif 26 milyon Türk’ün kenetlenmiş bir kitle teşkil ettiğini ve hakkımızın er geç istihsal edileceğini ifade etmiştir. Büyük tezahürat arasında konuşma yapan Dr. Fazıl Küçük, Kıbrıs’taki son duruma temasla; *‘Artık iki cemaati bir arada yaşatacak bir formül bulmaya imkân yoktur. Bu iki cemaati sulhen birbirinden ayırmak zamanı gelmiştir. Zira Yunan idaresine geçen hiç bir yerde Türk’e hayat hakkı yoktur. Garbi Trakya, On iki ada, Rodos, Girit bunun en yakın misalleridir. Girit’te otuz sene de 90 bin Türk erimiştir. Kıbrıs’ta da aynı meş’um oyunu hazırlamaktadırlar. Bugün Yeşil Ada kan deryası içindedir. Türk cemaatine yaşama hakkı kalmamıştır. Türkler Rum köylerinde can ve mal emniyeti kalmadığı için evlerini barklarını terk etmekte, Türk mahallelerine hicret etmektedirler. Bunun sonu ne olacaktır? Tamamen silahlanan Rumlar ve tarafgir İngiliz idaresi 120 bin Türk’ü adadan hicrete zorlamakta ve imha gayesi gütmektedir. Bu en kritik zamanda dünya sulhünün muhafazasını isteyenler artık İngiltere’nin muhtariyet teklifleri ile bu işin savsaklanamayacağını anlamalıdır. Kıbrıs’ta daha fazla kan akıtılmasına, masum kardeşlerimizin öldürülmesine göz yummaya ne İngiltere’nin ne Amerika’nın hakkı yoktur’* ifadelerine yer vermiştir. Konya Yüksek Tahsil Gençliği adına konuşan Oktay Güner Oktay Güner, Mevlana

Mitinge Konya merkez ve kazalarından 100 binden fazla kişi katılmış, miting Ankara, İstanbul ve İzmir radyolarından canlı olarak yayınlanmıştır. Hükümet meydanı ve İstanbul Caddesini dolduran halk, “*Ya Ölüm!... Ya Taksim*”, “*Hepsi, hepsi*” nidaları atarken, meydanda bine yakın pankart yer almıştır. Pankartlarda, “*İngiliz, ya Kıbrıs’ı tercih et, ya ölümü*”, “*Kıbrıs gibi yar olmaz, Makariyos gibi hıyar olmaz*”, “*Ata’nın ruhu konuşuyor, 26 Ağustos’u unutma*”, “*Ha dağda yılan, ha Dünya’da Yunan*”, “*İzmir sahilinin kızıl rengini hatırla*” gibi sloganlara yer verilmiştir.

Miting sonrasında Kıbrıs Türklerin lideri Dr. Fazıl Küçük’e Konya Belediyesi bir Mevlana portresi, Ermenek Ortaokulu öğrencileri de kanları ile çizdikleri bir Kıbrıs haritası hediye etmişlerdir (Yeni Meram, 23 Haziran 1958, s. 2; Yeni Konya, 23 Haziran 1958, s. 1)¹⁶.

SONUÇ

14 Mayıs 1950 seçimleriyle iktidara gelen DP, iktidara geldiği günden itibaren Kıbrıs meselesi hususunda, Lozan Barış Antlaşması’yla oluşan statükonun devam etmesi gerektiğini savunmuştur. Ancak adada terör olaylarının gün geçtikçe artması ve Türklerin hedef haline gelmesi sonucunda Türkiye’nin meseleye yönelik yıllardır sürdürdüğü politikasından vazgeçilmiştir. Türkiye, Kıbrıs konusunda 1956 yılından itibaren politika değişikliğine giderek “*adanın taksimi*” tezini savunmaya başlamıştır. 1958 yılında ise Türk kamuoyunda işlenen tez, “*Ya Taksim Ya Ölüm*” olmuştur. Artık Kıbrıs sorunu, Türkiye’nin en önemli dış politika konularından birisini oluşturmuştur.

Rumların adadaki Türklere yönelik tedhiş ve katliamlara başlamaları üzerine Kıbrıs Türkleri de gelişmeleri protesto etmek ve adanın Türkiye’ye iadesini sağlamak için Kıbrıs’ta iki büyük miting düzenlemişlerdir. Kıbrıs’ta düzenlenen mitinglerin yanı sıra, Türkiye basınında da Kıbrıs’a yönelik haberlere geniş yer vermeye başlanmıştır. Nitekim Konya basını da Kıbrıs konusundaki gelişmeleri yakından takip etmiştir. 1949 yılından itibaren Kıbrıs konusunda Konya basınında yer alan haberlerin gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Özellikle EOKA terör örgütünün faaliyetleri ve Kıbrıs konusunun Türkiye gündeminde ön sıralarda yer alamaya başlaması doğal olarak Konya basınına da etkilemiştir. Konya gazetelerinde Kıbrıs konusunu ele alan yazılarda döneme ait devlet politikasıyla paralellik dikkat çekmektedir. Özellikle 1956 sonrasında taksim tezinin resmi devlet politikası haline gelmesi basının da buna paralel bir yazın politikası takip etmesine neden olmuştur. Gerek haberlerin verilmesi gerekse köşe yazılarında meselenin ele alınış tarzı bu durumu

şehrinin ezan ve sela sesleri ile coşan halkının, yeşil kubbenin, yeşil adaya selamlarını göndermiş heyecanlı konuşmasını “*Seksen bin şehidin mübarek kanı, İngilizlerin damatlarından akmadı. Ada, sahibi aslisine iade edilmelidir, aksi halde hakkımızı istihsal edeceğiz*” ifadeleri ile konuşmasını bitirmiştir” (Yeni Meram, 23 Haziran 1958, s. 1-2).

¹⁶Konya basınında Kıbrıs ile ilgili şiirlere de yer verilmiştir. Netice Çetinkaya “*Kıbrıs’a Sesleniş*” adlı şiirindeki; “*Vatanımızın parçası, Kıbrıs’ım dinle, Benim öz varlığımsın, yüz yirmi binle, Yâd ellere koyarsam, eğer ki seni, Ulu Hak yaşatmasın, bir lahza beni...*” dizeleri ile Kıbrıs’ın önemini en güzel şekilde ifade etmiştir. (Yeni Konya, 22 Haziran 1958, s. 2). Konya basınında Kıbrıs’ı konu alan şiirler yer almaya devam etmiştir. Yıldız Özyavuz; “*Türkler Bütündür*” başlıklı şiirinde ise şu dizelere yer vermiştir: “*Kahraman Milletim, Şerefli tarihim, Yıkılmaz kuvvetim. Daima bütündür Örnek savaşlarla, Sarsılmaz imanla, Çelik kanatlarla, Türkler bir bütündür. Sen kalbimizdesin, Her zaman bizimsin. Dikkatli ol yalnız, Ümit sende Kıbrıs. Vatan parçasına, Hiç ayrılır mısın? Şanımız üstündür, Türkler bir bütündür.*” (Yeni Konya, 22 Haziran 1958, s. 2). “*Güzel Kıbrıs*” başlıklı başka bir şiirde Halk şairi Ömer Güven duygularını şöyle anlatmıştır: “*İngilizler sözlerini yuttular, Makaryos’u Türk’e bedel tuttular, Utanmadan bir de davet ettiler, Merkez yapıp binnemize ne kaldı./ İngilizler dostluğunu bilmedi, İdareci vali bile salmadı, Artık bizde sabır yolu kalmadı, Alnımıza yazılan güne ne kaldı./ Ya Kıbrıs taksimi ya ölüm bize, Dünya efkârında çıkalım yüze, Arada oynayan kaypak İngiliz’e, İtimat yolumuz daha ne kaldı./ Atatürk giyindi kanlı çizmeyi, Ordularımız bilir düşman ezmeyi, Makaryos’u eşek gibi yüzmeyi, Sabırsız günümüze acep ne kaldı./ Yunanistan İngiliz’le birleşsin, On beş tümen harp gemisi yerleşsin, Cenabı Hak bize yardım eylesin, Cesurlukla azmimize ne kaldı./ Mitingi duyunca hayattan geçtim, Artık sabredemem kabımdan taşım, Sözü doğru olan bir devlet seçtim, Hakikate sadık aman kim kaldı./ Atatürk’ü Yunan öldü bilmesin, Artık bizim karşımıza gelmesin, Haklı davamız haksız ölmesin, Kıbrıs malımızdır Selanik kaldı.*” (Yeni Konya, 22 Haziran 1958, s. 2).

gözler önüne sermektedir. Döneme ait Konya basınında yer alan yazılar Kıbrıs konusunda kamuoyu oluşturmak ve oluşmuş bulunan kamuoyunu yönlendirmeye yöneliktir.

Kıbrıs meselesinin 1958 yılı içerisinde aldığı hal, Türkiye genelinde birçok mitingün tertip edilmesine neden olmuştur. Bu mitinglerde Kıbrıs'ın Türklere ait olduğu vurgusu yapılmıştır. Mitingler, Kıbrıs'a yönelik Türk toplumunun algısının gelişme göstermesini sağlamıştır. Bu mitinglerden birisi de 22 Haziran 1958 tarihinde Konya'da tertip edilmiştir. Konya halkının geniş katılımıyla gerçekleşen mitingün duyurulması görevini Konya basını üstlenmiş görünmektedir. Konya'da yayınlanmakta olan Yeni Meram ve Yeni Konya gazeteleri miting öncesinde sütunlarında yer verdikleri haber, köşe yazısı, şiir ve hikâyeler aracılığıyla kamuoyunu hazırlamışlardır. Ayrıca miting günü özel sayılar çıkararak mitingün etkisini artırmada etkin bir rol üstlenmişlerdir.

Söz konusu mitingde Kıbrıs Türklerinin lideri Dr. Fazıl Küçük de katılmıştır. Başta Fazıl Küçük olmak üzere hatipler oldukça etkili konuşmalar gerçekleştirmişler, Konya sokaklarını dolduran büyük kalabalığa bu konuşmaların aktarılması için dönemin teknolojik araçlarından da istifade edilmiştir. Konya'da gerçekleştirilen miting aynı dönemde ülke genelinde gerçekleştirilen diğer mitinglerde olduğu gibi Türk kamuoyunun Kıbrıs meselesiyle ilgili bilinçlenmesini sağlama konusunda önemli bir katkı sunmuştur.

KAYNAKÇA

- BALCIOĞLU, M. (2004). Cumhuriyet Dönemi Türk Dış Politikası. *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi*, Cilt 2, 411-515. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- COŞKUN, B. G. (2004). Değişen Dünya Dengelerinde Türk-Yunan İlişkileri, İ Bal (Ed.). *21. Yüzyılda Türk Dış Politikası*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- ÇAKMAK, F. (2011). Türk Kamuoyunda Kıbrıs Algısı: 1958 Yılı Kıbrıs Mitingleri. U. Keser (Haz.). *II. Uluslararası Kıbrıs Sempozyumu-Sempozyum Bildiri Kitabı*, Cilt I, 549-568. Ankara.
- ÇETİNKAYA, N. (1958, 22 Haziran). Kıbrıs'a Sesleniş. *Yeni Konya*, s. 2.
- DEĞERLİ, E. S. (2012). Demokrat Parti Döneminde Türkiye'nin Kıbrıs Politikası (1950–1960). *Akademik Bakış*, 6 (11), 85-101.
- DOKUYAN, S. (2013). *1945-1950 Yılları Arasında Türkiye (Dış Politika-İç Politika)*. Cilt 1, İstanbul: IQ Kültür Sanat.
- DUMAN, S. (2013). *Kıbrıs'ta Türk Milli Mücadelesi ve 1958 Türkiye Mitingler (1878-1958)*. Ankara: Berikan.
- Düstur* (1931), 3. Tertip, (Cilt 5, 11 Ağustos 1339-19 Teşrin-i evvel 1340). İstanbul: Necmi İstikbal Matbaası.
- EROĞLU, H. (2002), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini Yaratın Tarihi Süreç ve Son Gelişmeler. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XVIII (54), 735-793.
- GÜVEN, Ö. (1958, 22 Haziran). Güzel Kıbrıs. *Yeni Konya*, 22 Haziran 1958, s. 2.
- KAYA, Y. (2021). Türk Dış Politikasından Kıbrıs Sorunu. N. Koç (Ed.). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Demokrasi ve Dış Politika (1938'den 2000'li Yıllara)*. Cilt 2, 466-495. İstanbul: İdeal Kültür.

- KAYA, Y. ve Yeter, B. (2018). Demokrat Parti Döneminde Kıbrıs Sorunu. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (2), 215-229.
- KİŞMİR, Ş. (1957, 23 Nisan). New-York Valisi Harriman'a Açık Mektup. *Yeni Meram*, s. 2.
- MANGO, A. (1933) The Turkish Model. *Middle Eastern Studies*, 29 (4), 726-757.
- ÖZDEMİR, T. (2014). *Demokrat Parti Dönemi Kıbrıs Politikası (1954-1960)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karabük: Karabük Üniversitesi.
- ÖZER, İ. (2015). *Demokrat Parti Dönemi Siyasi ve Sosyal Hayat*. İstanbul: İskenderiye Kitap.
- ÖZER, İ. (2017). İsmet İnönü Dönemi Türk Dış Politikası. S. Kekevi (Ed.). *Türk Dış Politikası (1830-1989)*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- ÖZER, İ. (2020). Türk Dış Politikasında Balkan Misâkı ve Önemi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10 (3), 718-735.
- ÖZERSAY, K. (2003). *Kıbrıs Sorunu, Yaşayan Lozan*. Ç. Erhan (Ed.). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- ÖZYAVUZ, Y. (1958, 22 Haziran). Türkler Bütündür. *Yeni Konya*, s. 2.
- TAEUBER, I. B. (1955). Cyprus: The Demography of a Strategic Island. *Population Index*, 21 (1), 4-20.
- TBMM-ZC. (16.VI.1958). Cilt 4, XI/1.
- TEKİNSOY, Y. E. (2017). II. Meşrutiyet İttihat ve Terakki Dönemleri Dış Politika. S. Kekevi (Ed.). *Türk Dış Politikası (1830-1989)*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- TEKİNSOY, Y. E. (2018). Birinci Balkan Savaşı'nda Bir Propaganda Unsuru Olarak Vaaz. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (SBAD)*, XIII/II, 317-341.
- TUNA, I. (2016). 1950-1960 Yıllarında Türkiye'nin Kıbrıs Politikaları. D. T. Çelik (Haz.) *Uluslararası Boyutlarıyla Kıbrıs Meselesi ve Geleceği Uluslararası Sempozyumu Bildirileri içinde*, 81-98, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- TÜRKMEN, İ. (2017). 1950'li Yıllarda Türk Dış Politikası. S. Kekevi (Ed.). *Türk Dış Politikası (1830-1989)*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- UÇAROL, R. (2013). *Siyasi Tarih (1789-2012)*. İstanbul: Der.
- USLU, N. (2004). Kıbrıs sorunu. *21. Yüzyılda Türk Dış Politikası*. İdris Bal (Ed.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- VATANSEVER, M. (2010). Kıbrıs Sorununun Tarihi Gelişimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12 (Özel Sayı), 1487-1530.
- XYDİS, S. G. (1968). The UN General Assembly as an Instrument of Greek Policy: Cyprus, 1954-58. *The Journal of Conflict Resolution*, 12 (12), 141-158.
- YÜKSEL, D. Y. (2018). Kıbrıs'ta Yaşananlar Ve Türk Mukavemet Teşkilatı (1957-1964). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 34 (98), 311-376.

EKLER

Sahibi : MEHMET ARICAN
Genel Kurul Başkanı
Yazınca Müdürü
Abone, İlan ve matbaa işleri : 1294
Her türlü yazışma adresi P. K. : 84

Yeni Konya

GÜNLÜK TARAFSIZ SİYASİ GAZETE

PAZAR
22
HAZİRAN 1958
Fiyatı her yerde 10 kurş
İLAN ŞARTLARI
Kontrollü ilanlar saatine 300 kr.

ABONE : Yıllık 30, Altı aylık 18 lira

Yıl : 10 Sayı : 3206
Müessesin : M. NACİ GÜCÜYENER

Gelen yazılar basılmadan önce editörün
İlanlardan mes'uliyet kabul olunması

Tedhiş siyaseti

Kıbrıs, kaah hâdiselerine sahne olmaktadır. Tedhişçilerin bu seferi lasti silahla sarılacaklarına dair haberler gelmektedir. Ada Tükleri ise, emniyet ve istihallerini korumak üzere bir dahilli harbi güne alabilecektir. Birbirine düşman kesilen her iki cemaatinde tehlikeli güler yaza dıklarına şüphe yoktur. Çoğunlukta kuvvet alanın rakiplerini ve yüzünden silmeye kalkışmaları, asırlardan beri değişik şartlar ve devletler içinde tekrarlanan bir hayat faciasıdır. Bütün imlekelerin münasip din toplumları, iman, meşrep, kavga, sını, iktidar kışkırtım ve rak farkının on binlerce insanı birbirine düşürdüğü beletlenmiş misalleri rastlanabilir. Tarih, bu neviden hâdiselerin mitepki nesillere istisraptan başka miras bırakmadığını göstermektedir. Kıbrıs ihtilafının tek hal çaresi, tarafların bir formül üzerinde anlaşabilecektir. Fakat ada bir terör ikliminde yaşadığı müddetçe, devletlerin salı ve hak yollarından mesleği öznelmeleri kolay olmayacaktır. Türklerin ve Rumların birbirleriyle tutuştuğları mahalli mücadelede kendileri ve ne de Türkiye ile Yunanistan arasında hayırlı netice çıkması yağı tabiidir. Tedhişçilerin Türkleri karşı bir imha siyaseti takip etmeye yeltenmeleri, hakikati bilenen nazarda yurtleri ve gadlar hâline akhohlümlü gölgelendiğinden başka bir mâna ifade edemeyebilir. İmha siyasetinden bahsedilen EOKA liderlerinde, Saint-Barthélemy hâdisesinden bir gün evvel meşrep düğmalarının son ferde kadar öldürülmesini söyleyen Charles IX.'u hatırlatacak mavişeniz bir haleli ruhiye sezmeneye imkân yoktur. Kıbrıs'tan gelen kan koku, ihtiras kasrgalarını yaratan maceraperest liderlerin ne derece tehlikeli olabileceğini göstermektedir. Terör devresi uzadı, ve şezarp aştımın algılatıldığı nispette, Adala bin ve addaletin artacağından endişe etmemek kabili değildir. Bu kıbisa bir ne evvel son verilmesi, Avrupa'da sul ve huzurun en esaslı şartlarından biridir.

KONYA'LI Kalbimiz iman dolu, kanımız ateş Konuşuyor

Bekle küçük vatanda Kıbıslı kardeş

Konya Mitingi, bugün saat 16-18 arasında hükümet meydanında yapılacak. Miting radyo ile de dünyaya yayılacak

Sahibini Yaratan Şahı Mehmetçik

Miting Programı

Bugün saat 16 da Hükümet alanında yapılacak Kıbrıs mitingine Konya'da yakını kazalardan ve Ankaradan da bir çok vatandaşlar iştirak etmektedir. Miting için muhtelif teşekküllerden gönderilecek çelenkler saat 13.30 da Atatürk anıtına konacaktır. Bilindiği gibi Konya mitingini Ankara Halk Talebelerinden Oktay Günerle Kara Yolları İrci Sendikaları ve Konya Esnaf Derneği adına tertip edilmektedir. İdare Heyetinde genç temsilcilerinden Fehmi Yılmaz, gazete teknisyenlerinden Yaşar Candan ve bir başka arkadaşları bulunmaktadır. Tertip ve İdare Heyetleri birçok Derneklerde de bayyarak mitingte konuşmak üzere birer temsilci istemişlerdir. Heyet iki gündür heri mitingün en iyi şartlar içinde geçmesi için bütün varlığı ile çalışmaktadır. Miting, Oktay Günerin bir konuşması ile başlayacak, saygı duruşunu ve İstiklal Marşını müteakip sunu ile seslendirilecek konuşacaktır. Dr. Fazıl Küçük, Örgen Küçüköner, Ramazan Çelik, Perihan Genç, Gürbüz Ertürk, Oktay Güner, Taylan Ladilık, Yaşar Candan, Kemal Or, Ertül Koro, İsmail Hakkı Aladağ, Nurhan Ergene, Osman Gül, Mehmet Çelimeç, Oğuz Sakarya, Ahmet Şahin Çelimeç, Feridun Ergüç, Mustafa Ekici, Ruki Sar, Haydar Atalay, Gökül Seti, Halil Ünal, Halim Özalp, Selçuk Aytan, Yavuz Savaş, Kıbrıs aralı ve kapandı. Mitingin Konyaya yakışı çekilde kuvvetli geymesinde en büyük ümidimiz benemektiriz iman ve beyeandır.

Ada Ergeç Taksim Edilecek

Kıbrıs mevzuundaki haklarımızı neresi dayandırmaktadı? Hakka, adalete ve tarihi sebeplere dayanan haklarımızın bütün müllete mal etmiş olan bu millî davayı dünya üzerinde anlamanın kalmamıştır. Kıbrıs mevzuundaki sarılmamız insancımız Dışişleri Bakanımız Fatih Rüççü Zorlu tekrarlar, bizi anlamak istemiyenlere karşı en güzel ve en isabetli bütün yapmış ve Türk Talebe Birliği Federasyonu Başkanını kabul eden Zorlu ona şu kat'î teminatı vermiştir: ERGEÇ TAKSİM: Kıbrıs'ta mevzuunda Taksim edilecektir. Davaya millî bir görüş halinde Millet'in desteğini kazanmıştır. Kıbrıs için Taksimden başka bir hal çaresi yoktur. Mavaffak olacaktır. (Devamı S. 2 de)

HEPSİ BİZİM

Nurhan Ergene

Taksim tesni ortaya atan çıplak baldırı, çabılı palkıyalar, karakörlük, bâniler, bu gün bu fikirden vaz geçmiş görünüşler. Hiçbir hakları olmadığı halde, bir şeyler parmak ümlüyle kıvrana yollar, zavallı aciz mahkûmlar... Bu insanoglu, akıl fikirten uzak, hayvancasına nasil yapar?... Öte yandan, adanın bütünüyle birlikte 12 adaların gerekçesi hâli Kemal Tükler aslan payını bu ilere bırakırsa, öz kardeşiz, namussuz, iftisi, yajamıya rani olurmu?... Saygıru bu bu çöğünları, akıllarınm olduğunı bilmiyorum. Zannetmiyorum. Ama biraz olsun varesi hile, kâllilerinden bir değil, on değil bir çok karışık yolda. Anladığım ve : Başlarında kavak yelleri esiyor şu sezemlerin. Düşüncesizler, hayvanlar. Kendini düşünemeyenler, öyleyse burkunda düşüncesizler hâlinde mesleği imini mi tanınmak istiyor, kendine tarih mi kazandırmak istiyor?... Kalp-adi, rezil, hâis, bir

gürük olduğuna herkes biliyor. Bundan ötesi nene İlanında, kendine herkesi güldürerek, hayşışlaştı. Yok canım herkes dedimse, senin aciz fikrine katılmamı istemiyorum. Ma-lâm. Oiler yedikleri illenin acunu, hâl unutamadılar zavallılar. Ateşleri yükümlü sayıyorlar. Bizim hastaları... Milleti diye geçinirler onlar. Emneste hiyanet etmek, namussuz, iftisi gör ölmek, yajamıya edeceğim demek ten sitye geçemiyen siyasetten, politikadan anlaşıyor geçirilmeler onlar. Ne senale. ne onunla oğrazır Kabraman Türk. Her şey ona va gelir. Budalalar, O, kadim, kan, silih, atı, bir karşı toprağı için, tomi kanını akıtmaktan çekinmez; korkak kahramanlar. Bir karşı toprağı, silih, atı, kadim-kızılmadan, on-ların iftisi, namussuz kurmadan ölmek olu... Senin gibi karımın, kâmi peşke çekip, masum- Devamı S. 2 de

Gedâvet Görüş ve Gaye Birliği

Bugün, Konyanın mavi gök yüzlü altında, bayrakların esli ay-yıldız parlayacak. Hükümet Meydanı on binlerce Konyalı ile çalkınacak. Düşünceler ellerde dolayacak. Gençlik, cömür, ölüm diye boğulacak. Kıbrıs davamız üzerinde Konya halkının arzusu, gururu ve manlıklı görüşü de cihana aksettirilecek. Kıbrıs hakkımızdır gurur seyle haykıracağız, en haklı delillere ortaya konacağız. Artık salsaplıdır ki, Kıbrıs üzerinde iddia ettirmiş bir millî iddialıdır. Konya mitingini, memleket içindeki ruh, kan, silik, beycan görüş ve gaye birliğinin de şekilindedir. Namık Ayas

EK-1: Yeni Konya gazetesinin 22 Haziran 1958 tarihli Konya Mitingi dolayısıyla çıkan özel sayısı.